

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 18 listopada 2010 r.

w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Krajowa Rada Sądownictwa pozytywnie opiniuje projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego w zakresie nowelizacji art. 394¹ Kpc. Zwraca jednak uwagę na to, że poddanie kontroli instancyjnej Sądu Najwyższego wszystkich rozstrzygnięć oddalających wniosek o wyłączenie sędziego, odnoszący się do sędziego zasiadającego w składzie sądu II instancji, zgłoszony na etapie postępowania apelacyjnego, może niepotrzebnie dodatkowo obciążyć Sąd Najwyższy dużą liczbą spraw, których ciężar gatunkowy oraz fakt dość częstego korzystania z instytucji wyłączenia sędziego przez osoby o skłonnościach pieniaczych, nie uzasadnia zajmowania się nimi przez tej rangi organ władzy sądowniczej, powołany do rozstrzygania znacznie poważniejszych spraw i do zapewnienia jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych.

Dlatego warte rozważenia jest, zasugerowane w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 czerwca 2010 r., w sprawie SK 38/09, rozwiązanie polegające na poddaniu kontroli postanowień sądu II instancji oddalających wniosek o wyłączenie sędziego poprzez dopuszczenie zażalenia do równorzędnego składu sądu odwoławczego.

Zastrzeżenia Rady budzi natomiast proponowana zmiana art. 53¹ Kpc polegająca na wyeliminowaniu możliwości odrzucenia oczywiście bezzasadnego wniosku o wyłączenie sędziego. Sformułowany przez Trybunał Konstytucyjny w powołanym wyroku postulat *de lege ferenda* doprowadzi w wypadku jego uwzględnienia przez ustawodawcę, do konieczności rozstrzygania wniosków oczywiście bezzasadnych oraz zagwarantowania stronie prawa do złożenia zażalenia nawet do Sądu Najwyższego. Takie rozwiązanie będzie w wielu wypadkach wywoływało paraliż postępowań sądowych poprzez korzystanie z możliwości ponawiania, w dalszym ciągu oczywiście bezzasadnych wniosków o wyłączenie sędziego, tyle że opartych na innych niż poprzednie, okolicznościach.

Dlatego w ocenie Rady rozwiązaniem lepszym niż proste wykreślenie z art. 53¹ Kpc omawianej przesłanki, byłoby wprowadzenie obowiązku odbierania wyjaśnień od sędziego, którego wniosek dotyczy, co zazwyczaj nie jest trudne i nie wydłuża istotnie biegu postępowania. W takiej sytuacji należałoby w postępowaniu pierwszoinstancyjnym

utrzymać możliwość odrzucenia wniosku oczywiście bezzasadnego (skoro istnieje przewidziana w art. 380 Kpc możliwość skontrolowania postanowienia w tym przedmiocie przy rozpoznaniu apelacji), zaś w postępowaniu drugoinstancyjnym wykluczyć ją (wniosek podlegałby wyłącznie oddaleniu), po dopuszczeniu zaskarżalności postanowienia sądu odwoławczego o odmowie wyłączenia sędziego.